

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2014 - 2019

Комисия по заетост и социални въпроси

2014/2247(INI)

25.6.2015

СТАНОВИЩЕ

на комисията по заетост и социални въпроси

на вниманието на комисията по регионално развитие

относно политиката на сближаване и маргинализираните общности
(2014/2247(INI))

Докладчик по становище: Адам Коша

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по заетост и социални въпроси приканва водещата комисия по регионално развитие да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че политиката на сближаване, формулирана в Единния европейски акт от 1986 г. има за цел намаляването на неравенството между различните региони и на изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони; като има предвид, че Договорът за функционирането на Европейския съюз добавя още един аспект към сближаването, като посочва „икономическото, социалното и териториалното сближаване“;
- Б. като има предвид, че Комисията не дава определение за маргинализирани общности, като оставя на държавите членки отговорността да решат това въз основа на своите национални показатели; въпреки това отбелязва, че маргинализацията може да бъде определена, като се използва набор от относими показатели, като например социално изключване, висока дълготрайна безработица, ниско равнище на образование, дискриминация, (изключително) лоши жилищни условия, високо равнище на дискриминация и прекомерна изложеност на рискове за здравето и/или липса на достъп до здравеопазване, т.е. онези групи от населението, които се считат за най-уязвими и най-нуждаещи се от помощ;
- В. като има предвид, че в Регламент (ЕС) № 1304/1304¹ се посочва, че Европейският социален фонд (ЕСФ) е в полза на хората, включително лицата в неравностойно положение като трайно безработните, хората с увреждания, мигрантите, етническите малцинства, маргинализираните общности, както и хората от всички възрастови групи, изправени пред бедност и социална изолация;
- Г. като има предвид, че в Регламент (ЕС) 223/2014² се посочва, че Фондът за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица насърчава социалното сближаване, повишава социалното приобщаване и следователно в крайна сметка допринася за целта за премахване на бедността в Съюза и също така подкрепя действията на държавите членки за предоставяне на материално подпомагане за най-нуждаещите се лица;
- 1. припомня – като се има предвид, че неотдавнашната икономическа и финансова криза засегна по-специално маргинализираните групи, които са изложени най-голям риск от загуба на работните си места при смущения на пазара на труда – че образованието и заетостта са най-добрият начин за излизане от бедността, както и че интегрирането на маргинализираните общности в обществото на пазара на труда следва да бъде приоритет; отбелязва със загриженост, че членовете на маргинализираните общности редовно биват изключвани от обществото и страдат

¹ Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 на Съвета

² Регламент (ЕС) № 223/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 година относно Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

от дискриминация и поради това се сблъскват с пречки при достъпа до висококачествено образование, заетост, здравеопазване, превоз, информация и услуги като цяло, а това представлява комплексен проблем, който трябва да бъде решен по подходящ начин чрез допълващо се използване и ефективно съчетаване на европейските структурни и инвестиционни фондове и национални ресурси; в съответствие с това подчертава необходимостта да бъдат положени специални усилия по отношение на съществуващите програми на ЕС, като например Инициативата за младежка заетост, Еразъм+ и „Творческа Европа“, за да се достигне до членовете на маргинализираните общности, което да бъде придружено от редовно наблюдение доколко успешно е това достигане, за да бъде прекъснат кръгът на бедността и маргинализацията и да бъдат повишени професионалните умения и квалификацията на хората;

2. подчертава необходимостта от двоен подход към подпомагането и интегрирането на маргинализираните групи, което следва да се извършва непосредствено със засегнатите чрез предоставяне на образование, включително образователни институции, обучение, професионални консултации и възможности за работа, и с местните общности и органи с цел да се подобри и/или да се промени общественото възприятие чрез повишаване на осведомеността за последиците от предразсъдъците, чрез подобряване на обществените услуги и приспособяване на социалните системи;
3. припомня, че основната цел на политиката на сближаване е да се насърчи териториалното развитие и да се намали неравенството между регионите, и съответно подчертава, че с оглед на постигането на тази цел следва да се предприемат специфични хоризонтални мерки като част от използването и управлението на съответните фондове на ЕС; подчертава, че ЕСФ следва да бъде основният инструмент за осъществяване на стратегията „Европа 2020“ в областта на заетостта, политиките по отношение на пазара на труда, мобилността, образованието, обучението и социалното приобщаване, като по този начин допринася за икономическото, социалното и териториалното сближаване; подчертава, че европейските структурни и инвестиционни фондове следва да насърчават научните изследвания и анализите, насочени към натрупване на знания относно реалните условия на живот на маргинализираните общности; подчертава, че политиката на сближаване е важен инструмент за преминаване към насочено към постигане на резултати формиране на политики с цел да се генерира ефикасно интелигентен и устойчив растеж в регионите, които имат най-силна нужда от това, като подкрепя създаването и развитието на микро-, малки и средни предприятия и подчертава значението на микропредприятията и малките предприятия за запазването на работните места в селските и периферните райони;
4. припомня – като се имат предвид нарастващите регионални различия, демографските предизвикателства и положението, пред което са изправени многобройни млади хора, които са напуснали или понастоящем планират да напуснат своята страна на произход – че в бюджетния цикъл 2014 – 2020 г. се предоставя по-малко финансиране за политиката на сближаване; счита, че политиката на сближаване все още притежава потенциал да допринася добавена стойност към работата, която вече се извършва в държавите членки, и че чрез

насочване на усилията към подобряването на възможностите за работа, участието в обществото и инвестирането в придобиването на умения, по-специално в регионите, които имат най-голяма нужда от това, политиката на сближаване наред с други ползи ще доведе до по-висока степен на социално приобщаване и до намаляване на бедността, като допуска подходяща гъвкавост, за да могат държавите членки да предлагат персонализирана подкрепа в съответствие с потребностите на местно равнище и за да се гарантира, че финансирането се използва в районите, в които безработицата е най-висока и то е най-необходимо;

5. приветства факта, че Регламент (ЕС) № 1303/2013¹, влязъл в сила от 2014 г., съдържа нови елементи с историческо значение, насочени към подкрепа за хората в най-неравностойно положение; настоятелно призовава държавите членки да включат тези елементи в своите оперативни програми и да предприемат конкретни и незабавни действия, за да въведат задължение за разработването на стратегии за преход от големи институции към услуги, предлагани в общността, и да положат усилие за приемане на подходящи мерки; освен това счита, че държавите членки трябва да спомогнат за насърчаването на социалното приобщаване, за борбата с бедността и всички форми на дискриминация, както е заложено в правото на ЕС, за борбата с престъпленията, насочени към хора от маргинализираните общности, и за насърчаването на антидискриминационните политики, ако е необходимо, наред с другото, чрез приемане на подходящо законодателство, укрепване на националните органи за борба с дискриминацията и насърчаване на специално обучение за държавни служители; отбелязва, че горепосочената уредба също така интегрира и/или приобщава маргинализираните общности, като се ориентира към техните потребности по отношение на нарастващите предизвикателства, пред които те са изправени в едно основано на знанието общество; счита, че в съответствие с регламента следва да бъде спазван и прилаган Европейският кодекс на поведение за партньорство;
6. подчертава, че образованието е основно право, залегнало в Договора за Европейския съюз и че политиката в областта на образованието и обучението следва да дава възможност на всички членове на обществото да се възползват от висококачествено образование; посочва, че все още продължава да съществува неравенство в европейските образователни системи и че наследеният социален статус е основният фактор, който допринася за тях; подчертава, че осигуряването на равен достъп до висококачествено образование за всички членове на обществото е ключът към прекъсването на цикъла на социалното изключване; във връзка с това припомня, че са необходими инвестиции, за да се създаде възможност всички да участват в насърчаващи форми на учене на всеки етап от своя живот и да се поощрява ученето през целия живот с цел да се засили социалното приобщаване, активното гражданско участие и самостоятелността; в този контекст припомня необходимостта от професионално обучение и развиване на основни умения, като

¹ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

се вземат предвид разликите между пазарите на труда и образователните системи на отделните държави членки и се избягва универсалният подход; посочва необходимостта от рамка за формиране на политики, която да разглежда потенциала за иновации и предприемаческите възможности, свързани със съществуващите характеристики на региона, неговия реалистичен потенциал за диверсификация, така че да бъдат изготвени подходящи стратегически намеси въз основа на тези характеристики и планираните резултати и да се предотврати рискът от отлив на квалифицирани работници към по-силно развитите региони;

7. в този контекст припомня необходимостта от професионално обучение и развиване на основни умения за хора с ниска квалификация или без квалификация въз основа не на универсални политически решения, а на конкретни политически препоръки в зависимост от съществуващите активи от знания на съответния регион; подчертава публично-частната програма за усвояване на политики в резултат от партньорството между организациите на гражданското общество и местните органи, които могат да използват показатели за резултатите, непрекъснат мониторинг и оценка, пилотни проекти, експериментални политики и тестови случаи;
8. подчертава, че следва да се обърне специално внимание на това да се гарантира, че средствата на ЕС по никакъв начин не допринасят за сегрегация; призовава Комисията да наблюдава внимателно дали се зачита принципът за недопускане на дискриминацията и дали се спазва свързаното с него законодателство и подкрепя Комисията за започване на процедури за нарушение срещу държавите членки, които нарушават Директива за равенството между расите (2000/43/ЕО);
9. призовава Комисията да предложи необходимата техническа подкрепа за подобряване на административния капацитет на органите, участващи в администрирането на структурните фондове, и призовава държавите членки да предоставят консултантска и административна подкрепа, напр. посредством организиране на обучения и предоставяне на помощ и разяснения при подаването на молби за подпомагане, така че да се улесни достъпът на маргинализираните общности, като напр. ромите, до информацията относно европейските и националните програми за финансиране в подкрепа на предприемачеството и заетостта и подаването на съответните заявления;
10. призовава, по отношение на насърчаването на услуги, основаващи се на общността, полагането на грижи в семейното жилище (например грижи за деца, възрастни хора или хора с увреждания) да бъде признато за действително полагане на труд и да бъдат създадени системи за борба с недекларирания труд; призовава за признаване на правото на социални помощи, социално подпомагане и придобиване на активи;
11. призовава държавите членки да предприемат действия по специфичните за всяка държава членка препоръки относно социалното приобщаване на маргинализираните общности, а Комисията да ги проследи внимателно;
12. подчертава, че социалните партньори трябва да имат достъп до техническа помощ, за да могат не само да засилят своя капацитет, но и да гарантират своята координация и представителството си във временните комисии, които определят и прилагат оперативните програми;

13. приветства факта, че някои държави членки, включително онези, които получават препоръки, избират социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като инвестиционен приоритет в своите оперативни програми; предупреждава обаче, че това трябва също така да бъдат интегрирано в области на политиката като образование или заетост;
14. отбелязва, че ромите, които са най-голямото етническо малцинство в Европа и са сред най-маргинализираните общности в ЕС, страдат от по-лошо здраве, отколкото останалата част от населението, и предупреждава, че според данни от проучване на Програмата на ООН за развитие приблизително 20 % от ромите не са обхванати от медицинско осигуряване или не знаят дали са обхванати и че около 15 % от ромските деца под 14-годишна възраст не са ваксинирани – в сравнение с 4 % неваксинирани деца от домакинствата с неромски произход; призовава държавите членки да подобрят и да се стремят към предоставянето на специални здравни информационни материали и стратегии за превенция на заболяванията, както и за общностни инициативи за подобряване на ангажимента към здравеопазването в ромските общности;
15. призовава държавите членки да вземат предвид многоизмерните и териториалните аспекти на бедността, да мобилизират достатъчно бюджетни средства от националните бюджети и програмите на ЕС чрез използване на водено от общностите местно развитие, съвместни планове за действие, интегрирани териториални инвестиции и интегрирани операции с цел постигане на целите, определени в техните национални стратегии за интеграция на ромите, и да разработят интегрирани многосекторни и многофондови програми, насочени към най-нуждаещите се микрорегиони;
16. насочва вниманието на държавите членки и Комисията към факта, че след 2020 г., въпреки че ще има все по-малко хора в трудоспособна възраст, все пак ще бъдат необходими политики за активното включване на тези хора и ще има все по-голяма конкуренция за работни места, докато частният сектор ще предоставя все по-малко работни места за лицата, които понастоящем имат сравнително ниска квалификация; припомня, че дори в някои от най-заможните държави членки (напр. Дания и Люксембург) дългосрочната безработица нараства с обезпокоителни темпове (почти 12 милиона души в ЕС са класифицирани като дългосрочно безработни, т.е. 5 % от работната ръка, като 59 % от тях са без работа в продължение на две години); призовава Комисията да търси в сътрудничество с държавите членки практически решения за преодоляване на съществуващите проблеми в областта на заетостта за особено нискоквалифицирани и за неквалифицирани работници и/или да им съдейства за намирането отново на работа, за което ще бъде необходим нов подход, съчетан не само с дългосрочни стратегии, но и с краткосрочни мерки, като например форми на подпомагане на доходите за предотвратяване на социалното изключване на най-уязвимите групи и приспособяване на съществуващите инструменти като Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРД) и ЕСФ, за да се предотврати постоянната дългосрочна безработица, повторението на наблюдавания понастоящем отлив на населението към по-развитите региони, по-специално на хора на възраст над 50 години и на млади хора, и трайното нарастване на този отлив; призовава Комисията да проучи

достъпността на работни места в частния сектор за особено ниско квалифицирани работници и да установи какви нови работни места, които не изискват квалификация, могат да бъдат създадени в кратък срок след 2020 г.;

17. призовава Комисията – в тясно сътрудничество със социалните партньори, органите по въпросите на равенството и други механизми за защита на правата на човека – стриктно да привежда в сила и да наблюдава законодателството на ЕС относно дискриминацията, по-специално в областта на заетостта, образованието и обучението; призовава публичните служби по заетостта да предоставят висококачествени, персонализирани услуги на клиентите в уязвимо положение и да провеждат обучения за повишаване на информираността на служителите от службите по заетостта с цел да се повиши тяхната чувствителност към многобройните и частично застъпващи се неблагоприятни обстоятелства на безработните лица в уязвимо положение с оглед на премахването на предубеденото и негативно отношение към тях;
18. посочва, че много сектори ще претърпят значителна трансформация в близко бъдеще, отчасти поради по-широкото използване на онлайн инструменти и решения; посочва, че това ще окаже натиск върху ниско квалифицираната и средно квалифицираната работна ръка, който ще има особено въздействие върху хората от маргинализираните общности, тъй като понастоящем именно те обикновено намират работа в тези сектори; подчертава значението на достъпни и финансово приемливи обучение и услуги за всички в областта и секторите на новите технологии с особено внимание към възможностите в цифровия сектор и зелената икономика, по-специално за хората в най-неравностойно положение; отбелязва значението на микропредприятията и малките предприятия за запазването на работните места в селските райони и съответно призовава за по-силен акцент върху осигуряването на достъп до финансиране за тези предприятия;
19. призовава Комисията своевременно да представи всеобхватен пакет от правила и насоки за насърчаване на достъпа и приобщаването на хората с увреждания;
20. насочва вниманието на Комисията към факта, че са необходими по-големи усилия, за да се гарантира, че положителното въздействие на технологичните иновации върху пазара на труда е осезаемо, и същевременно счита, че е необходимо на държавите членки да се предостави повече подкрепа в подготовката на техните системи за образование и обучение, за да се гарантира, че в бъдеще работниците в сравнително неблагоприятно положение ще бъдат по-способни да придобиват по-сложни, гъвкави и конкурентни познания с цел повишаване на равнището на заетостта; призовава европейските институции в бъдеще да посвещават повече внимание на изготвянето на прогнози за развитието на пазара на труда, които да отчитат също иновативните, по-напреднали технологии, като изходна точка за тях би могъл да бъде новият научноизследователски проект, започнат от Европейския парламент¹, и също така насърчава Комисията да извърши подобно изследване;
21. призовава държавите членки едновременно с разумното балансиране на своя

¹ Проектът „Въздействието на цифровизацията върху пазара на труда“ беше приет на заседанията на работната група за оценка на научно-технологичните възможности и Бюрото от 30 април 2015 г.

бюджет да вземат по-специално под внимание социалното въздействие на икономическите мерки, да се ангажират с предоставянето на по-голямо и достатъчно финансиране и да предприемат ефективни, целенасочени мерки, за да се гарантира, че различията в развитието в рамките на географските региони (както селски, така и градски) не се пренасят под формата на социални неравенства и неравенства във възможностите, каквито вече се проявяват в ранна възраст; счита, че не следва да се допуска това да се случва и на по-късен етап и че поради това е необходимо въз основа на социални и икономически показатели да се определят районите (малки населени места, части от селища), в които са концентрирани неблагоприятни икономически, социални и други фактори; подчертава, че следва да бъде посветено повече внимание на подпомагането на тези райони да напреднат; отбелязва със загриженост, че децата от семейства в неравностойно положение неоснователно представляват прекомерно голям дял в училищата за деца със специални потребности; подчертава в този контекст значението на разпознаването на потребностите и на развитието в ранна детска възраст, липсата на дискриминация, равния достъп до висококачествено образование и стабилността на семействата;

22. призовава Комисията и държавите членки да предприемат мерки във връзка с високите равнища на младежка безработица, които се наблюдават в маргинализираните групи, и по-специално сред ромите, като използват съществуващите механизми като гаранцията за младежта и специализираните програми за обучение, например програмата „Еразъм+“, за да осигурят достъп до началните етапи на образованието за децата от ромски произход, и като подкрепят програмите за учене през целия живот с цел улесняване на достъпа на ромите в зряла възраст до пазара на труда; освен това призовава за ефективно използване на други инструменти на ЕС, напр. Програмата за заетост и социални иновации, с цел да се насърчава качествената и устойчива заетост, да се гарантира наличието на подходяща и достойна социална закрила и да се води борба срещу бедността и социалното изключване;
23. отчита факта, че повечето роми работят на черния пазар, и с оглед на необходимостта да се гарантира устойчивостта на системите за социална сигурност призовава държавите членки в сътрудничество със социалните партньори да се борят ефективно с този проблем, като се възползват пълноценно от европейската платформа за задълбочаване на сътрудничеството при борбата срещу недеклариания труд;
24. призовава Комисията да следи и да преценява осъществимостта на прилагането на регламентите относно фондовете на ЕС, тъй като аспектът, свързан с условията на живот на ромите, който следва да се разреши възможно най-спешно – подобряване на положението на хората, които живеят в условията на сегрегация и бедност – може да бъде решен единствено комплексно (чрез интегриран подход) и съответно изпълнението на такива програми налага да се прилагат мерки както по линия на ЕСФ (човешки ресурси), така и на ЕФРР (инфраструктури);
25. изтъква, че жените от ромски произход са изложени на двойна дискриминация, тъй като разликите между половете в областта на заетостта и заплащането са много

високи в ромските общности; поради това подчертава, че е необходимо да се осигури включването в националните стратегии за интеграция на ромите на конкретни мерки, свързани с правата на жените и интегрирането на принципа на равенство между половете;

26. призовава държавите членки и Комисията да разглеждат децата като приоритет при прилагането на рамката на ЕС за национални стратегии за ромите и отново подчертава важността на това да се насърчава равният достъп на децата до жилищно настаняване, здравеопазване, образование и достойни условия на живот;
27. подчертава, че съкращенията на бюджета за обществените услуги в някои държави членки по време на кризата доведоха до увеличаване на безработицата, до липса на социална сигурност, до трудна ситуация в жилищното настаняване и проблеми в областта на здравеопазването; призовава държавите членки да използват по-ефективно подкрепата от ЕСФ за подобряването на качеството и равния достъп до обществени услуги за маргинализираните общности и за борбата срещу всички форми на дискриминация.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	23.6.2015
Резултат от окончателното гласуване	<div>+: 42</div> <div>–: 7</div> <div>0: 2</div>
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Laura Agea, Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Mara Bizzotto, Vilija Blinkevičiūtė, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Marian Harkin, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Kostadinka Kuneva, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Ulla Tørnæs, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Maria Arena, Georges Bach, Heinz K. Becker, Miapetra Kumpula-Natri, Paloma López Bermejo, António Marinho e Pinto, Edouard Martin, Tamás Meszerics, Csaba Sógor, Helga Stevens, Monika Vana, Tom Vandenkendelaere
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Branislav Škripek